

ΠΡΟΣ ΤΟ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΟΛ/ΚΗΣ ΑΝ/ΞΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΚΑΛΩΝ ΤΕΧΝΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΜΟΥΣΙΚΗΣ

Αθήνα, 14 Απριλίου 1998

Κύριοι,

Με ενδιαφέρον και χαρά λάβαμε και μελετήσαμε το Σχέδιο Προεδρικού Διατάγματος για την οργάνωση και λειτουργία των Σχολών Ανώτερης και Βασικής Μουσικής Εκπαίδευσης, το οποίο όπως ίσως γνωρίζετε έφθασε στο Ωδείο μας στις 15 Μαρτίου. Με ανάλογο ενδιαφέρον είχαμε μελετήσει το προσχέδιο νόμου τον Ιούνιο του 1995 και σας είχαμε υποβάλει τις προτάσεις μας. Το παρόν σχέδιο συντελεί στη βελτίωση και αναβάθμιση της μουσικής εκπαίδευσης στη χώρα μας και ελπίζουμε να ισχύσει σύντομα, διότι πιστεύουμε πως πρέπει επιτέλους να διαβαθμιστεί και να εξυγιανθεί η μουσική εκπαίδευση, πράγμα αυτονόητο για τα υπόλοιπα μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Στη συνέχεια σας παραθέτουμε τις απόψεις μας και μερικές παρατηρήσεις και συμπληρώσεις, όπως μας ζητήσατε.

Τα παρακάτω βασίστηκαν στις συζητήσεις και την επεξεργασία του σχεδίου από τους:

- α) Κωνσταντίνο Νάκα (Πρόεδρο)
- β) Λεωνίδα Αρνιακό (Διοικητικό Διευθυντή)
- γ) Ιωσήφ Παπαδάτο (Συνθέτη, Αναπληρωτή Καλλιτεχνικό Διευθυντή)
- δ) Μηνά Αλεξιάδη (Συνθέτη, Καλλιτεχνικό Διευθυντή)
- ε) Παναγιώτη Αδάμ (Καθηγητή Ανώτερων Θεωρητικών)
- στ) Κώστα Μπαλταζάνη (Διευθυντή Μοντέρνου τμήματος)
- ζ) Γιώργο Κωτσίνη (Υπεύθυνο Τμήματος Παραδοσιακής Μουσικής)

ΑΣΜΕ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α

ΑΡΘΡΟ 2

ΤΟΜΕΙΣ ΣΠΟΥΔΩΝ

1)

a)

5) (σελ. 1) Ενοργάνωσης και διεύθυνσης μπάντας: το τμήμα αυτό δεν περιγράφεται όπως τα υπόλοιπα στο άρθρο 3 Β (Ειδικά μαθήματα σε κάθε τομέα και τμήμα), οπότε ή πρέπει να προβλεφθεί ή να απαλειφθεί.

3 (σελ. 3) Χρειάζεται διευκρίνιση ως προς τον ελάχιστο αριθμό τμημάτων (η λειτουργία των τομέων θεωρείται δεδομένη και υποχρεωτική σύμφωνα με το άρθρο 2 παρ. 2). Επί του ιδίου θέματος υπάρχει ζήτημα σχετικό με το εάν ο ιδρυτής-ιδιοκτήτης ή και ο διευθυντής δεν έχουν υπαιτιότητα (έμμεση ή άμεση) για την έλλειψη σπουδαστών με συνέπεια τη μη λειτουργία του τμήματος.

ΑΡΘΡΟ 3

ΓΕΝΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΠΟΥΔΩΝ

Αα (σελ. 4) Στα γενικά μαθήματα (11) τα παιδαγωγικά συστήματα αναφέρονται ατυχώς και αδόκιμα ως ενεργητικές μέθοδοι. Τα συστήματα αυτά περιλαμβάνονται αυτονόητα στο (8) Παιδαγωγική.

Αα (σελ. 3) Τα γενικά μαθήματα για τους σπουδαστές του τομέα Τζαζ και αυτοσχεδιαζόμενης μουσικής πρέπει να είναι διαφορετικά από τα αναφερόμενα γενικά μαθήματα της κλασικής κατεύθυνσης:

(1) Μορφολογία και Ανάλυση

Πρέπει να αφορά μοντέρνα μουσικά ρεύματα (τζαζ, ροκ, ποπ κ.α.)

(2) Ακουστική Αγωγή

Ενώ το αντικείμενο είναι το ίδιο για όλους τους σπουδαστές, στους σπουδαστές τζαζ και αυτοσχεδιαζόμενης μουσικής πρέπει να υπάρχει διαφορετική προσέγγιση του θέματος.

(3) Στοιχεία Αρμονίας και Αντίστιξης

Πρέπει να αφορά αρμονία και αντίστιξη τζαζ.

(4) Ιστορία της Μουσικής

Πλην της βασικής ιστορίας, πρέπει να υπάρχουν ειδικές αναφορές και μελέτες στην Ιστορία της τζαζ και αντίστοιχων μουσικών ρευμάτων.

(5) ως έχει

(6) Συμμετοχή σε Μοντέρνο Μουσικό Σύνολο

(7) ως έχει

(8) ως έχει

(9) Οργανογνωσία και Ενοργάνωση μοντέρνων μουσικών συνόλων

(10) ως έχει

Παρατήρηση: σε ότι αφορά τη διάρθρωση της ύλης των γενικών μαθημάτων του τομέα τζαζ και αυτοσχεδιαζόμενης μουσικής, μπορούμε να θέσουμε άμεσα στη διάθεσή σας τις προτάσεις μας, εφόσον το επιθυμείτε.

Αα (σελ. 4) Τα γενικά μαθήματα για τους σπουδαστές του τομέα Ελληνικής Μουσικής

(3) Στοιχεία Αρμονίας και Αντίστιξης της ευρωπαϊκής μουσικής: λόγω της ασυνέπειας προς την κατεύθυνση σπουδών πρέπει να απαλειφθεί.

(4) Πιάνο: λόγω της ασυνέπειας προς την κατεύθυνση σπουδών πρέπει να απαλειφθεί.

Βα

Τομέας Θεωρητικών Σπουδών

ως προσθήκη: Αρμονία στο πιάνο: πρόκειται για απαραίτητο μάθημα του Τομέα Θεωρητικών Σπουδών και αναφέρεται, σύμφωνα με την διεθνή πρακτική, πάντοτε ξεχωριστά.

Τμήμα Σύνθεσης

(3) (σελ. 4) Αντίστιξη: λόγω πιθανής παρεξηγήσεως, πρέπει να αποσαφηνιστεί ότι το μάθημα της αντίστιξης περιλαμβάνει τετράφωνη αντίστιξη του 16^{ου} αι. και αρμονική πολυφωνία του 18^{ου} αι. (τονική αντίστιξη και φούγκα).

Τμήμα Ανώτερων Θεωρητικών

(2) (σελ. 4) Αντίστιξη: όπως παραπάνω

Τμήμα Διεύθυνσης Ορχήστρας

(5) (σελ. 5) Αντίστιξη: όπως παραπάνω

Τμήμα Διεύθυνσης Χορωδίας

(10) (σελ. 5) Αντίστιξη: όπως παραπάνω

Ββ

Τμήμα Παραδοσιακής Μουσικής (σελ. 5)

(2) Ως δεύτερο υποχρεωτικό όργανο προτείνεται ο ταμπουράς ή το κανονάκι λόγω της αναγκαίας μετρήσεως των διαστημάτων του συγκεκριμένου μουσικού συστήματος.

(5) πρακτικά ανεφάρμοστο

(6) ως προσθήκη: Θεωρία και πρακτική της Βυζαντινής....., ώστε να ισχύσει και το (11).

(8) Πρακτικά ανεφάρμοστο, εάν δεν αναφερόμαστε μόνο στη φλογέρα.

(9)Εθνολογία. Μεθοδολογία έρευνας: αυτά τα μαθήματα ανήκουν στον Τομέα Μουσικολογίας των Πανεπιστημίων και μόνον.

Βδ

Τμήμα πιάνου - συνοδείας

(6) (σελ. 7) ως προσθήκη: γραπτή αναγωγή παρτιτούρας στο πιάνο. Πρόκειται για απαραίτητο μάθημα σύμφωνα με τη διεθνή πρακτική.

Βε

Τομέας παλιάς μουσικής

(5) (σελ. 7) ως προσθήκη: ιστορική τεκμηρίωση, πρακτική και

Βστ

Τομέας τζαζ και αυτοσχεδιαζόμενης μουσικής

- (2) (σελ. 7) Διδασκαλία τεχνικής και ρεπερτόριο
- (4) Ιστορία της τζαζ μουσικής και Μορφολογία
- (8) ως προσθήκη: Ανάγνωση εκ πρώτης όψεως
- (9) ως προσθήκη: Εργαστήρια σε ειδικά θέματα για κάθε όργανο

Παρατήρηση: σε ότι αφορά τη διάρθρωση του τομέα από πλευράς διδακτέας ύλης, μπορούμε να θέσουμε άμεσα στη διάθεσή σας τις προτάσεις μας, εφόσον το επιθυμείτε.

ΑΡΘΡΟ 5 ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ

1.

A2

γ) (σελ. 9) προαπαιτείται τουλάχιστον 3ετής φοίτηση στο τμήμα βυζαντινής μουσικής στις ΣΒΑΜΕ, πράγμα το οποίο δεν προβλέπεται. Τα στοίχεια θεωρίας της βυζαντινής μουσικής δεν επαρκούν, ούτε η ακουστική αγωγή με βυζαντινή σημειογραφία. Προτείνουμε να απαλειφθεί.

B. Ειδική Εξέταση

α

Τμήμα Σύνθεσης

εκ παραδρομής δεν έχουν αριθμηθεί σωστά τα μαθήματα

(3) (σελ. 9) Προτείνουμε δίφωνη αντίστιξη αντί της τετράφωνης, δεδομένου ότι η σύνθεση τετράφωνου κομματιού στο ύφος του 16^ο αι. δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να αποτελέσει αντικείμενο διδασκαλίας σε Σχολή Βασικής Μουσικής Εκπαίδευσης.

(4) Εναρμόνιση χορικού σε ύφος J. S. Bach

Τμήμα Ανώτερων Θεωρητικών

Αντίστιξη και χορικό: πρέπει να ισχύσουν τα ίδια, που προτείναμε για το τμήμα Σύνθεσης.

Τμήμα Διεύθυνσης Ορχήστρας

(3) Εναρμόνιση χορικού σε ύφος J. S. Bach

(4) Ως προσθήκη: Οργανογνωσία. Σύμφωνα με τη διεθνή πρακτική είναι απαραίτητο μάθημα εισαγωγικών εξετάσεων αυτού του τμήματος.

Τμήμα Διεύθυνσης Χορωδίας

(3) Εναρμόνιση χορικού σε ύφος J. S. Bach

Τμήμα παραδοσιακής μουσικής

(1) Η εκτέλεση μη μετρικών κομματιών είναι αδύνατη με βάση τα δεδιδαγμένα στις ΣΒΑΜΕ. Εξ' άλλου είναι αντίστοιχο των αργών κομματιών βυζαντινής μουσικής. Προτείνουμε να απαλειφθεί.

η

Τμήμα κλασικής κιθάρας

(2) πρελούδιο και φουγκά ή φουγκάτο ή σονάτα από τα έργα για λαούτο ή βιολί του J. S. Bach.

Θ

Στη σελ. 2 αναφέρεται σωστά ο χωρισμός του Τομέα παλαιάς μουσικής σε Τμήμα φωνητικής και Τμήμα οργανικής μουσικής. Με τον ίδιο τρόπο πρέπει να αναφερθεί και στη σελ. 12.

ΑΡΘΡΟ 6

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ

3.

A.

Τμήμα Σύνθεσης

(γ) ως προσθήκη: Γραπτή ανάλυση έργου σύγχρονου ρεπερτορίου, σύμφωνα με τη διεθνή πρακτική.

Τμήμα Ανώτερων Θεωρητικών

(γ) να προστεθεί η λέξη Γραπτή, προς αποφυγή παρεξηγήσεως.

B.

Τμήμα παραδοσιακής μουσικής

(α)

1) (σελ. 14) Να αντικατασταθεί με: ένα αυτοσχεδιαζόμενο κομμάτι με ανώτερες τεχνικές δυσκολίες, με συνοδεία ισοκρατημάτων.

Γ.

Τμήμα μελοδραματικής

(γ) (σελ. 15) Μία άρια από γαλλική όπερα ή μία άρια ελεύθερης επιλογής διαφορετικής από τις παραπάνω, ανάλογα με το υπάρχον ρεπερτόριο της συγκεκριμένης φωνής. Η προσθήκη είναι απαραίτητη, διότι το γαλλικό ρεπερτόριο δεν περιλαμβάνει ρόλους για όλες τις «γκάμες» των φωνών.

(ε) Η άρια από ρωσική όπερα πρέπει να καταργηθεί, διότι το συγκεκριμένο είδος απαιτεί μια συγκεκριμένη «γκάμα» φωνών και εξειδικευμένη τεχνική. Πρέπει να αντικατασταθεί με μία άρια ελεύθερης επιλογής.

H.

Τμήμα κλασικής κιθάρας

(β) μία σουίτα ή παρτίτα από λαούτο ή βιολί (όχι βιολοντσέλο) του Bach.

Θ. Τομέας παλαιάς μουσικής η λέξη: (αναγεννησιακής) πρέπει να απαλειφθεί.

Στη σελ. 2 αναφέρεται σωστά ο χωρισμός του Τομέα παλαιάς μουσικής σε Τμήμα φωνητικής και Τμήμα οργανικής μουσικής. Με τον ίδιο τρόπο πρέπει να αναφερθεί και στη σελ. 18.

I.

Η συναυλία τζαζ πρέπει να είναι διαφορείας του λάχιστον 60' που να περιλαμβάνει:

α) δύο κομμάτια βασικού ρεπερτορίου της τζαζ διαφορετικού στυλ

β) κομμάτια της επιλογής του υποψηφίου με συνοδεία δύο τουλάχιστον οργάνων (εκ των οποίων το ένα αρμονικό) που επιλέγονται με ευθύνη του υποψηφίου και απαιτούν την επίδειξη εκτελεστικών και αυτοσχεδιαστικών δυνατοτήτων.

γ) ένα σύλο σε κομμάτι bebop, όπου ο υποψηφίος θα αυτοσχεδιάσει.

δ) ειδική εξέταση διαρκείας 15' σε τεχνικά και θεωρητικά θέματα στο όργανο του υποψηφίου.

ΑΡΘΡΟ 8

ΠΡΟΣΟΝΤΑ ΔΙΕΥΘΥΝΤΟΥ

2.

Στις ΣΒΑΜΕ ορθώς δεν αναφέρεται το πτυχίο φυγής, το οποίο δεν είναι ισοδύναμο με το δίπλωμα σύνθεσης. Κατ' αντιστοιχία πρέπει να απαλειφθεί και από τις ΑΣΜΕ.

ΑΡΘΡΟ 10

ΦΟΙΤΗΣΗ - ΠΡΟΣΟΝΤΑ ΕΓΓΡΑΦΗΣ

1. Προτείνουμε τη διατύπωση: «Το πρόγραμμα σπουδών στις ΑΣΜΕ είναι τριετές. Η φοίτηση διαρκεί κατ' ελάχιστον τρία έτη,». Επίσης προτείνουμε ως μέγιστο χρονικό όριο αντί των πέντε ετών τα έξι έτη, λόγω της απαιτητικής και πολυσχιδούς εκπαίδευσης.
2. Κανονικά στις ΑΣΜΕ πρέπει να εγγράφονται οι κάτοχοι απολυτηρίου λυκείου ή άλλου ισότιμου τίτλου. Η πρόβλεψη για τους έχοντες συμπληρώσει το 14^ο έτος της ηλικίας είναι σωστή, αλλά πρέπει να συμπληρωθεί: σε περίπτωση εξαιρετικών ταλέντων και πάντως όχι για τον Τομέα θεωρητικών σπουδών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β

ΑΡΘΡΟ 13

ΑΔΕΙΑ ΙΔΡΥΣΗΣ - ΑΔΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ

1. Προτείνουμε να προστεθεί προς αποφυγή παρεξηγήσεων «...μετά από αίτηση τιυ ιδρυτή και ιδιοκτήτη...»
2. Προτείνουμε να προστεθεί προς αποφυγή παρεξηγήσεων «Επιτρέπεται η χορήγηση στον ίδιο ιδρυτή και ιδιοκτήτη...»

ΑΡΘΡΟ 19

ΕΠΩΝΥΜΙΑ - ΠΡΟΣΩΝΥΜΙΑ

3. Προτείνουμε να προστεθεί «Η ίδια προσωνυμία δεν επιτρέπεται να χρησιμοποιείται από άλλη Σχολή άλλου ιδρυτή και άλλου ιδιοκτήτη». Η προσθήκη των λέξεων «και άλλου ιδιοκτήτη» κρίνεται σκόπιμη προς αποφυγή παρεξηγήσεων, αλλά και ουσιαστικά σκόπιμη, προκειμένου να σταματήσει η παραπλάνηση και εκμετάλλευση των μαθητών.
4. Συνοψίζοντας τη λογική της συγκεκριμένης παραγράφου, παρά το ότι ορισμένες λέξεις απαγορεύεται να χρησιμοποιούνται διότι είναι παραπλανητικές, εν τούτοις όσοι έχουν ήδη παραπλάνήσει μερίδια του κοινού, μπορούν να εξακολουθήσουν να το πράττουν δυνάμει του υπό ψήφιση διατάγματος εν έτει 1998. Κατά τη γνώμη μας η χρήση λέξεων όπως «Ελληνικό» ή «Εθνικό» και ομοίων τους, θα πρέπει να επιφυλαχθεί σε σχολές που ανήκουν στο Δημόσιο, ή εξαρτώνται άμεσα από αυτό.

ΣΒΑΜΕ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α

ΑΡΘΡΟ 2

ΤΟΜΕΙΣ ΣΠΟΥΔΩΝ

γ)

(2) Τομέας μελοδραματικής δεν μπορεί να λειτουργήσει σε Σχολή Βασικής Μουσικής Εκπαίδευσης, διότι παραβιάζει την ανθρώπινη φύση (ηλικία κλπ). Προτείνουμε να απαλειφθεί.

δ)

(2) Προσοχή: το πιάνο-συνοδεία είναι εξειδίκευση και άρα δεν μπορεί να λειτουργήσει στα πλαίσια μιας ΣΒΑΜΕ. Προτείνουμε να απαλειφθεί.

(5) Πέραν του Ακκορντεόν προτείνουμε τη προσθήκη του Αρμονίου και του Keyboard διότι είναι κατ' εξοχήν εκπαιδευτικά όργανα και για το λόγο αυτό διδάσκονται στα δημόσια σχολεία της Ιαπωνίας. Φυσικά υπάρχει απολύτως καθορισμένη ύλη. Επιπλέον λόγω της μεγάλης δημοτικότητας των οργάνων, υπάρχουν σήμερα χλιάδες μαθητές που διδάσκονται αρμόνιο και keyboard και εκατοντάδες δάσκαλοι που το διδάσκουν.

Παρατήρηση: σε ότι αφορά τη διάρθρωση του τομέα από πλευράς διδακτέας ύλης, μπορούμε να θέσουμε άμεσα στη διάθεσή σας τις προτάσεις μας, εφόσον το επιθυμείτε.

ΑΡΘΡΟ 3

ΓΕΝΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΠΟΥΔΩΝ

Αα (2) & **Αβ** (1) Θεωρία μουσικών συστημάτων: εξ' αντικειμένου το εύρος του μαθήματος, όπως περιγράφεται, ξεπερνά τα όρια των ΣΒΑΜΕ και άρα χρειάζεται διευκρίνιση.

Αα (4) & **Αβ** (6) Πρόκειται περί του ίδιου μαθήματος.

ΑΡΘΡΟ 4

2.

(γ) Για την περίπτωση λειτουργίας τμήματος μελοδραματικής στα πλαίσια μιας ΣΒΑΜΕ αναφερθήκαμε παραπάνω. Προτείνουμε να απαλειφθεί.

ΑΡΘΡΟ 5

6. Πιστεύουμε πως η καταγραφή των μαθητών των ΣΒΑΜΕ από τον προκαταρκτικό και τον πρώτο κύκλο σε μαθητολόγιο είναι απαραίτητη, εφ' όσον προβλέπεται η διαδικασία των κατατακτηρίων και επίσης ορίζεται ανώτατο όριο διάρκειας σπουδών.

Η δυνατότητα του να μη λειτουργήσει δεύτερος κύκλος εάν δεν υπάρξει η προσέλευση των απαιτούμενων μαθητών (π.χ. στα όργανα της συμφωνικής ορχήστρας) μπορεί πρακτικά να οδηγήσει στη λειτουργία σχολών φερόμενων ως ΣΒΑΜΕ με υποτυπώδη ευρύτητα σπουδών (π.χ. πιάνο, κιθάρα), που πιθανώς θα ακυρώσει την όλη φιλοσοφία του Σχεδίου Προεδρικού Διατάγματος για μία πλήρη μουσική εκπαίδευση.

ΑΡΘΡΟ 7

3. Προτείνουμε να προστεθεί προς αποφυγή παρεξηγήσεων «Επιτρέπεται η χορήγηση στον ίδιο ιδρυτή και ιδιοκτήτη...»

ΑΡΘΡΟ 8

3. Προτείνουμε να προστεθεί «Η ίδια προσωνυμία δεν επιτρέπεται να χρησιμοποιείται από άλλη Σχολή άλλου ιδρυτή και άλλου ιδιοκτήτη». Η προσθήκη των λέξεων «και άλλου ιδιοκτήτη» κρίνεται σκόπιμη προς αποφυγή παρεξηγήσεων, αλλά και ουσιαστικά σκόπιμη, προκειμένου να σταματήσει η παραπλάνηση και εκμετάλλευση των μαθητών.
4. Συνοψίζοντας τη λογική της συγκεκριμένης παραγράφου, παρά το ότι ορισμένες λέξεις απαγορεύεται να χρησιμοποιούνται διότι είναι παραπλανητικές, εν τούτοις όσοι έχουν ήδη παραπλάνησει μερίδα του κοινού, μπορούν να εξακολουθήσουν να το πράττουν δυνάμει του υπό ψήφιση διατάγματος εν έτει 1998. Κατά τη γνώμη μας η χρήση λέξεων όπως «Ελληνικό» ή «Εθνικό» και ομοίων τους, θα πρέπει να επιφυλαχθεί σε σχολές που ανήκουν στο Δημόσιο, ή εξαρτώνται άμεσα από αυτό.

ΑΡΘΡΟ 16

2.

- γ) ...καθηγητών και επιμελητών: πρέπει να αντικατασταθεί με το ...δασκάλων και βοηθών, όπως διατυπώνεται στο άρθρο 5.

Ελπίζουμε οι προτάσεις μας να σας βρουν σύμφωνους.

Με ιδιαίτερη τιμή

Λεωνίδας Αρνιακός
Διοικητικός Διευθυντής